

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Türkiye’de Milliyetçi Siyasetçilerin Suriyeli Sığınmacılara Bakışlarının Nefret Söylemi Bağlamında İncelenmesi

Muhammet Sait PINARBAŞI

MAKALE BİLGİSİ

Başvuru: 30. 01. 2023

Kabul: 22. 05. 2023

Online Yayın: 31. 05.

2023

Anahtar Kelimeler:

Nefret Söylemi
Suriyeli Sığınmacı
Milliyetçi Siyasetçiler

Kaynak Gösterimi

Pınarbaşı, M. Sait. (2023). Türkiye’de Milliyetçi Siyasetçilerin Suriyeli Sığınmacılara Bakışlarının Nefret Söylemi Bağlamında İncelenmesi. Bilgi Sosyal Bilimler Dergisi, 25 (1), 1-29. doi.org/10.54838/bilgi_sosyal.1244634

Özet

Türkiye ve dünyada nefret söylemi çalışmaları incelendiğinde, çoğunlukla sosyal medya üzerinden yapılan çalışmalarla toplumdaki nefret söyleminin ölçüldüğü, siyasi parti liderleri özelinde, siyasal iletişimde nefret söylemi çalışmalarının sayıca çok az olduğu söylenebilir. Bu çalışma, Türkiye’de resmi rakamlara göre sayıları 3,5 milyon civarında olan geçici koruma kapsamında bulunan Suriyelilere ilişkin Türkiye’deki milliyetçi siyasi parti liderlerinin nefret söylemini kullanıp kullanmadığını ortaya çıkarma amacıyla yapılmıştır. 2011 yılından itibaren Suriyelilerin Türkiye’ye göçü ile birçok şehirde demografik yapının bozulduğu ve çok çeşitli toplumsal sorunların ortaya çıktığı söylenebilir. Ancak nefret söyleminin, toplumda daha derin yaralara yol açılmasına sebep olabilecek olan “nefret suçlarını” ortaya çıkarma potansiyeli bulunmaktadır. Bu bağlamda önem arz eden çalışmada, Devlet Bahçeli, Meral Akşener ve Ümit Özdağ’ın çeşitli açıklamaları doküman analizi yöntemi ile incelenmiştir. Bu incelemelerin sonucunda, Milliyetçi Hareket Partisi lideri Bahçeli’nin, geçici koruma kapsamında bulunan Suriyeliler ile ilgili söylemlerinde önyargılı aktarımlar ve ayrımcılık yaratıcı unsurlar bulunmamakla beraber geçici koruma kapsamında bulunan Suriyelilere dostane şekilde yaklaştığı; İyi Parti lideri Akşener’in de ayrımcılık, ötekileştirme veya önyargılı söylemlerden uzak durduğu gözükmektedir. Buna karşın, Zafer Partisi lideri Özdağ’ın, toplumda meydana gelen neredeyse bütün olumsuzlukları geçici koruma kapsamında bulunan Suriyeliler ile ilişkilendirdiği ve yine neredeyse her zaman ayrıştırmacı ve ötekileştirici söylemler kullandığı görülmektedir. Zafer Partisi’nin kuruluşundan sonra söylemleri keskinleşmiş olup, önyargılı aktarımlara da çokça başvurmaktadır. Bu durum da Özdağ’ın söylemlerinin nefret içerikli oluşu sonucunu beraberinde getirmektedir.

1 Sorumlu Yazar: Doktora Öğrencisi., Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Esentepe Kampüsü, Serdivan-Sakarya ✉ saitpinarbası@artvin.edu.tr, ORCID: 0000-0002-5638-3122

RESEARCH ARTICLE

An Investigation of Nationalist Politicians' Views on Syrian Refugees in Turkey in the Context of Hate Speech Muhammed Sait PINARBAŞI ¹

ARTICLE INFO

Submitted: 30. 01. 2023**Accepted:** 22. 05. 2023**Published Online:**
31. 05. 2023**Keywords:**Hate Speech
Nationalist Politicians'
Syrian Refugees**To cite this article**Pınarbaşı, M.Sait.
(2022). An Investigation
of Nationalist Politicians'
Views on Syrian Refu-
gees in Turkey in the
Context of Hate Speech.
Bilgi Sosyal Bilimler
Dergisi, 25 (1), 1-29.
doi.org/10.54838/bilgi
sosyal.1244634**Abstract**

When hate speech studies in Turkey and in the world are examined, it can be said that hate speech in the society is measured mostly with studies conducted on social media, and there are very few studies on hate speech in political communication, especially for political party leaders. This study aims to reveal whether nationalist political parties in Turkey use hate speech regarding Syrians under temporary protection, whose number is around 3.5 million according to official figures. It can be said that with the migration of Syrians to Turkey since 2011, the demographic structure has deteriorated in many cities and various social problems have arisen. However, hate speech has the potential to reveal "hate crimes" that can cause deeper wounds in society. In this study, which is important in this context, the statements of Devlet Bahçeli, Meral Akşener and Ümit Özdağ were examined with the method of document analysis. As a result of these examinations, although there are no prejudiced statements and discriminatory elements in the discourses of the Nationalist Movement Party leader Bahçeli regarding the Syrians under temporary protection, he approached the Syrians under temporary protection in a friendly way; It seems that the leader of the Good Party, Akşener, also stays away from discrimination, marginalization or prejudiced rhetoric. On the other hand, it is seen that the leader of the Victory Party, Özdağ, associates almost all the negativities that occur in the society with the Syrians under temporary protection and almost always uses discriminatory and marginalizing discourses.

1 Corresponding Author: PhD student., Sakarya University, Esentepe Campus, Institute of Social Sciences, Serdivan-Sakarya ✉ saitpinarbas@artvin.edu.tr, ORCID: 0000-0002-5638-3122

Giriş

Siyasal iletişimde nefret söylemi dünyada sıkça kullanılmaktadır. Bu söylem türü etnik, ideolojik, kültürel ve dini çeşitliliklerin bulunduğu toplumlarda siyasetin bir aracı haline gelmiştir. Bahsi geçen durumun ciddiyetine karşın, Türk siyasetini merkezine alan siyasal iletişimde nefret söylemi çalışmaları sayıca çok azdır¹. Toplumlar da en iyi ihtimalle nefretin artmasını, en kötü ihtimalle de nefret suçlarını ortaya çıkarabilecek bu tarz söylemlerin yaygınlaşması giderek siyasetin uzlaşmacı bir yapıdan uzaklaşarak çatışmacı bir niteliğe bürünmesine de neden olmaktadır.

“Söylem” kavramı son yıllarda akademik çevrelerin gözde kavramlarından birisidir. Söyleme ilişkin pek çok farklı kavramsallaştırma bulunmaktadır. Türk Dil Kurumu’na göre söyleyiş (TDK, 2023) gibi anlamlara gelen kavram Batı’da; bakış açısı, öğreti, anlatma biçimi, etkili konuşma sanatı gibi geniş anlamlarda² kullanılmaktadır (Kocaman, 2009: 5). Van Dijk (1997: 13-15) söylemi; dilbilimsel anlam, şekil ve eylemden oluşan ve kendi içerisinde bir karmaşanın bulunduğu bir birim olarak tanımlamaktadır. Buna ek olarak söylemin oluşturulmasının toplumdaki zihinsel denetimi sağladığını belirtmektedir. Bu açıdan bakıldığında Foucault’un söylem kavramına da değinmek gerekir. Çağdaşlarından farklı bir bakış açısı bulunan Foucault söylemi ideolojik, tarihsel ve kültürel açılardan ele almıştır. Söylemi, farklı alanlara ait olabilen ancak her şeye rağmen ortak çalışma kurallarına uyan bir ifadeler birliği şeklinde tanımlamıştır. Ayrıca söylemin; tarih, bilgi ve özne tarafından yönlendirilmekte olduğunu iddia etmektedir (Revel, 2012: 114). Diğer bir ifade ile oluşturulan söylemlerin bireylerde belli duygusal durumlar yaratmak, bedensel ve bilinçsel olarak farklılaştırma meydana getirmekten daha fazla bir karşılığı vardır (Kırık ve Sönmez, 2015: 96).

¹ Akademik literatürde mevcut “nefret söylemi” çalışmalarının çoğunun, siyasal alandan ziyade toplumsal alan özelinde “sosyal medya” analizlerinden oluştuğu gözükmektedir.

² Bkz. dictionary.cambridge.org/tr/s%C3%B6zl%C3%BCk/ingilizce/discourse, Erişim Tarihi: 03.01.2023

Bu tanımlardan hareketle söylemin ideolojik bir yönünün olduğu açıkça gözükmektedir. Üretilen bazı söylemlerin direkt olarak öğretim amacı taşıdığı da ifade edilebilir. Yani iletişim, etkileşim ve dil ile bütünleşen söylem Foucault'un bahsettiği gibi bilgi yaratarak iktidarını bu şekilde oluşturmaktadır (Karaman ve Işıklı, 2016: 138). Dolayısıyla dili kullanan kişi veya kurumların seçtikleri anlatım şekilleri kendi söylemlerini oluşturmaktadır. Dil ile oluşturulan söylemler zaman zaman ırkçılık, etnik önyargı, ideoloji gibi olguların da etkisiyle nefret söylemini oluşturmaktadır (Aygül, 2010: 100). Nefret söylemi, nefretin söylem ile aktarılması olarak açıklanabilir. Nefret söylemi hakkında evrensel bir tanım olmamakla beraber 1997 yılında Avrupa Birliği Bakanlar Komitesi'nde "ırkçı nefret, yabancı düşmanlığı, yahudi düşmanlığı veya hoşgörüsüzlüğü ifade eden milliyetçilik ve hoşgörüsüzlüğe bağlı diğer nefret biçimlerini yayan, teşvik eden, haklı gösteren ya da savunan her türlü ifade biçimi..." olarak tanımlanmıştır¹.

Nefret söylemine ilişkin ulusal ve uluslararası literatür incelendiğinde çalışmaların son dönemlerde daha fazla yayımlanmaya başladığı görülmektedir. Özellikle uluslararası literatür açısından Web of Science (WoS) indeksinde tarama yapıldığında tüm yıllar itibarıyla (1990-2022) "hate speech" (nefret söylemi) anahtar kelimesi ile ilgili toplam 2393² çalışmanın yayımlandığı tespit edilmiştir. Yıllar itibarıyla 1990-2013 yılları arasında nefret söylemi konulu çalışmalarının sayılarında önemli bir artış yaşanmadığı; 2013 -2022 yılları arasında ise ciddi bir şekilde artış yaşandığı görülmektedir. Son üç yılda yayımlanan çalışmaların sayıları ifade edilecek olursa; 2020 yılında

¹ Avrupa Birliği Bakanlar Komitesi'nde 30 Ekim 1997 tarihinde alınan, "R (97)20 Sayılı Tavsiye Kararı", rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=0900001680505d5b, Erişim Tarihi: 18.12.2022.

² İfade edilen sayı Web Of Science indeksinde 19.01.2023 tarihli tarama sonucunda elde edilen bilgiyi yansıtmaktadır. Tarama yapılan tarihte 2023 yılında da 9 çalışmanın yayımlandığı görülmektedir.

402 (16,7%), 2021 yılında 434 (18,0%) ve 2022 yılında 421 (17,5%) çalışmanın yayımlandığı görülmektedir. Nefret söylemi ile ilgili disiplinlerarası çalışmaların yapıldığı sonucuna ulaşılarak, özellikle siyaset bilimi alanına bakıldığında 151 (6,2%) çalışmanın yayımlandığı sonucuna ulaşılmıştır. Tüm alanlar açısından yayımlanan çalışmaların oranları incelendiğinde, siyaset bilimi alanında yapılan çalışma oranının görece düşük olduğu dikkat çekmektedir.¹

Bu kapsamda ulusal literatür açısından Türkiye’de siyasi parti özelinde siyasal nefret söylemini ölçen çalışmaların sayıca çok az oluşu, yapılan bu çalışmanın alana katkı sağlayacağını ortaya koymaktadır. Bu bağlamda çalışma, Türk siyasetinde milliyetçi siyasi parti liderlerinin bu tarz söylemlerinin olup olmadığını ve varsa da bunun nedenli yoğun olduğunu ölçme amacı taşımaktadır. Bu amaç doğrultusunda Türkiye’deki en etkin milliyetçi partiler arasında sayılan Milliyetçi Hareket Partisi (MHP) ve İyi Parti liderleri Devlet Bahçeli ve Meral Akşener’in yanında, neredeyse her platformda geçici koruma kapsamında bulunan Suriyelilerin geri gönderilmesi gerektiğini dile getiren Zafer Partisi lideri Ümit Özdağ’ın 2016-2023 yılları arasındaki çeşitli açıklamaları, nitel araştırma tekniklerinden doküman analizi yöntemi ile değerlendirilmektedir. Üç kısım halinde hazırlanan çalışmada ilk olarak nefret söylemine ilişkin bir kavramsal çerçeve çizilmektedir. İkinci kısımda siyasal iletişimde nefret söyleminin nedenleri ve ortaya çıkardığı sorunlara yer verilmektedir. Üçüncü kısımda ise Bahçeli ve Akşener’in başkanlığını yaptığı TBMM grup toplantıları, TBMM’de grubu olmayan Özdağ’ın ise, Zafer Partisi’ni kurmadan önce ve sonra yaptığı TBMM basın açıklamaları ile birlikte Zafer Partisi Kuruluş Manifestosu ve Birinci Olağanüstü Kongresi incelenmiştir. Elde edilen sonuçlar nefret söyleminin toplumda aç

---

¹ WoS indeksinde nefret söylemi kavramına ilişkin çalışma alanlarının dağılımı ifade edilecek olursa ilk sırada hukuk (16,5%) alanı yer almaktadır. Ardından sırası ile İletişim (15%), Bilgisayar Bilimi Yapay Zeka (13,2%), Bilgisayar Bilimi Bilgi Sistemleri (11,6%), Bilgisayar Bilimi Teorisi Yöntemleri (8%), Bilgisayar Bilimi Disiplinler Arası Uygulamalar (7,7%) alanı ve Siyaset Bilimi gelmektedir.

çağı yaraların tekrar sarılamayacak derecede ötekileştirmeye yol açabileceği yetisine sahip olması adına önem arz etmektedir.

1. Nefret Söylemi

İnsanların topluluklar halinde yaşamasıyla beraber varlık gösteren “biz” ve “ötekiler” durumunun iki genel yansıması ortaya çıkmaktadır. Bunlardan birisi “bizleşen” gruptaki bireyler arasında bütünlük duygusunun oluşması, diğeri ise ötekileştirilen gruba karşı yabancılaşma, zamanla korku ve son olarak nefretin oluşmasıdır. İlk olarak söylem halinde ortaya çıkan nefretin suça dönüşmesi ise çok ince biri sınırın geçilmesi ile gerçekleşmektedir. Dolayısıyla insanlık tarihine bakıldığında bütün toplumlarda ve toplumların değişik kesimlerinde nefret söylemi ile karşılaşılabilirdiği görülmektedir. Bu durumun oluşmasında toplum kültürünün, tarihinin ve toplumun gelişmişlik düzeyinin etkisinin olduğu ifade edilebilir (Vardal, 2015: 135).

Günümüzde sosyal medya, hukuk ve siyaset bilimi alanında önemli tartışma konularından biri olmasına rağmen nefret söylemi kavramının tanımına ilişkin bir fikir birliği olmadığı görülmektedir. Dolayısıyla literatürde yer alan bazı tanımlara yer verilmesi kavramının anlamını ortaya koyabilmek için önem taşımaktadır.

Birleşmiş Milletler Sekreteri Antonio Guterres (2019: 2) nefret söylemini; “...bir kişiye veya gruba kim oldukları temelinde atıfta bulunarak onlara saldıran veya aşağılayıcı veya ayrımcı bir dil kullanan her türlü konuşma, yazı veya davranış...” şeklinde tanımlamaktadır. Guterres’e göre, “din, etnik köken, milliyet, ırk, renk, soy, cinsiyet veya diğer kimlik faktörleri” nefret söyleminin oluşumunda temel oluşturmaktadır.

Robert Post, nefret söylemini tanımlamaya yardımcı olacak dört unsura dikkat çekmiştir: “...nefret söylemini neden olacağı zararlar açısından tanımlayabiliriz – şiddet veya ayrımcılık gibi fiziksel olumsal zararlar; ya da nefret söylemini içsel özellikleri, yani kullandığı sözcük türleri üzerinden tanımlayabiliriz veya nefret söylemini haysiyet ilkeleriyle bağlantısı açısından tanımlayabiliriz; ya da nefret söyle-

mini ilettiği fikirler üzerinden tanımlayabiliriz” (Herz ve Molnar 2012: 31).

Bu tanımlardan hareketle, nefret söyleminin temelinde ırkçılık, cinsiyetçilik, homofobi, yabancı düşmanlığı, ayrımcılık ve taraf tutma, önyargı gibi olguların yattığı söylenebilir. Grup özellikleri ve kültürel kimlikler bu söylem türünün kullanılmasına sebep olabilir. Buna ek olarak farklı olan gruplara tahammülsüzlük ve milliyetçilik akımlarının yükselmesi durumlarında nefret söylemi etkisini artırmaktadır (Sosyal Değişim Derneği, 2010: 15).

Nefret söyleminin daha iyi anlaşılabilmesi için bazı kavramların açıklanması gerekmektedir. İlk olarak önyargı kavramı; günlük yaşamda herhangi bir “bilgi ve tecrübeye dayanmayan her türlü ön fikir” önyargıyı oluşturmaktadır. Buna karşın ayrımcılık açısından değerlendirildiğinde iyi bir önyargıdan bahsedilemez. Önyargılı olunan kişi veya gruplara karşı en azından bir mesafe koyulmasına yol açmakta ve bunun davranışa dönüşmesiyle de ayrımcılık söz konusu olmaktadır (Göregenli, 2012: 181). Ayrımcılığın bir çeşidi olarak nitelendirilebilecek olan ırkçılık da, kişinin kendi ırkını başka ırklara karşı üstün konumda bulundurmasıdır. Ayrımcılığa sebep olan unsurların varlığı; etnik kökünde farklılıklar bulunsa da, toplumun siyasi olarak bağlı hissetme durumunu ifade eden devlet milliyetçiliği ile ortaklığın ülke ve dilin yanında keskin bir ayırım olan kan bağına da dayandığını ifade eden etnik milliyetçilik (Kırık ve Sönmez, 2015: 99) türlerinde de görülmektedir.

Bu kavramlara ek olarak, erkeği ve kadını bir hiyerarşi içinde tanımlayan cinsiyetçilik, farklılıkların olumlu değerlendirilmesi yerine ayırıştırıcı ve kutuplaştırıcı ifadelerin kullanılması da en iyi durumda hoşgörüsüzlük olarak nitelendirilebilir (Kırık ve Sönmez, 2015: 99). Bu aşamada “ötekileştirme” kavramının nefret söyleminin odak noktasını oluşturduğu söylenebilir.

Yukarıda yer verilen açıklamalardan da anlaşılacağı üzere nefret söylemini; cinsiyetçi, homofobik, inanç mezhep temelli, etnik kökene dayalı ve ırkçı ve son olarak siyasi nefret söylemi olmak üzere beş ana gruba ayırmak mümkündür (Binark ve Çomu, 2011). Kısaca de

ğınmek gerekirse, cinsiyetçi nefret söylemi, cinsiyetçi ifadeler kullanılarak temelde kadınların ötekileştirildiği söylem türüdür. Bu söylem türüne ataerkil toplum yapısına sahip olan ülkelerde daha sık rastlanılmaktadır Bununla birlikte demokrasinin gelişimiyle paralel olarak bu tarz söylemlerin zamanla terk edildiğini de belirtmek gerekir. Birçok toplumda heteroseksüellik “normal” kabul edilmektedir. Heteroseksüelliğin dışındaki cinsel kimliklere yönelik olan nefret söylemi, homofobik nefret söylemi olarak adlandırılabilir. LGBT+ adı altında birleşen; lezbiyen, gay, biseksüel, transseksüel, travesti gibi kimliklere karşı yapılan ayrımcılık ve ötekileştirme içeren nefret söylemi bu kapsamda değerlendirilmektedir. Günümüzde neredeyse bütün toplumlarda, bu cinsel tercihler, aşağılık derecesinde kötü bir üne sahip olduğu için, bu kimliklerin yoğun şekilde nefret söylemine maruz kaldığı söylenebilir (Vardal, 2015: 143).

İnanç ve mezhep temelli nefret söylemine de dünyanın birçok yerinde rastlanılmaktadır. İnanç temelli nefret söyleminin içeriğinin büyük kısmını genelde İslam karşıtlığı oluşturmaktadır. Bu da İslamofobi olarak kavramsallaştırılmıştır. Nefret söylemi İslam özelinde değerlendirildiğinde toplumun çoğunluğunun Müslüman olmadığı ülkelerde İslamofobi’ye denk gelmemek neredeyse mümkün değildir. Buna ek olarak mezhep temelli nefret söylemine de dini yaşantının daha belirgin olduğu Ortadoğu toplumlarında sık sık rastlanılmaktadır. Hatta söylemin ötesinde, büyük çaplı silahlı çatışmaların da olduğu açıkça gözükmektedir.

Etnik kökene dayalı ve ırkçı nefret söylemi, dünyanın çeşitli yerlerinde sıklıkla rastlanılan nefret söylemidir. Farklı etnik kökenlere sahip insan grupları ırkçılıkla da beslenilerek düşman olarak görülmekte ve bu gruplar bir kaygı unsuru olarak nitelendirilmektedir. Bu söylemlerin kaynakları çoğunlukla aşırı milliyetçi duygular ve bunların tarihi olaylarla beslenmesi ile oluşmaktadır (Vardal, 2015: 146). Dönemin ABD Başkanı Donald Trump’ın genel olarak mülteciler, özel olarak da Meksikalılar hakkında yaptığı açıklamalar bu kapsamda değerlendirilebilir. Buna ek olarak Avrupa’da birçok ülkede, Suriye krizinin doğal sonucu olan mülteci sorunu sonrasında, yine etnik kö-

kene dayalı nefret söylemi bağlamında değerlendirilebilecek bir refleks geliştiği söylenebilir.

Son olarak siyasal nefret söylemi, siyasal bir düşüncenin veya ideolojinin kendisini veya takipçilerini hedefine alan nefret söylemi türü olarak açıklanabilir. Siyasi partilerin yanında bazen de görece daha küçük olan gruplar hedef alınabilmektedir (Binark ve Çomu, 2011; Yazıcı, 2016: 118). Siyasal nefret söylemi zaman zaman bünyesinde diğer nefret söylemi tiplerini de içerebilir. Buradaki asıl noktanın, bu nefret tipinin siyasal alanı etkileme amacı gütmesi olduğu söylenebilir.

2. Siyasal İletişimde Nefret Söylemi: Nedenler ve Çıkmazlar

Pozitivist-ampirik¹ bakış açısının revaçta olduğu dönemlerde siyasal iletişim kavramının, yalnızca seçim sürecindeki iletişim ve oy verme faaliyetlerine indirgenmiş olduğu söylenebilir. Küreselleşmenin hız kazanmasıyla ilişkili olarak; siyasetin, yaşamın bütün alanlarında etkisini gösterdiği günümüzde, kitle iletişim araçlarının yaygınlaşması ve sosyal medya gibi yeni bir iletişim ağının oluşması neticesinde siyasal iletişim tanımının da farklılaştığı gözükmektedir. Son dönemlerde yapılan tanımlara bakıldığında siyasal iletişimin alanının daha da genişlediği gözükmektedir. Aziz (2017: 3) siyasal iletişimi; kapsadığı alanın genişliğine, dolayısıyla tanımlamanın zorluğuna değinerek “belli ideolojik amaçlarını, toplumda belli gruplara, kitlelere, ülkelere ya da bloklara kabul ettirmek ve gerektiğinde eyleme dönüştürmek, uygulamaya koymak üzere siyasal aktörler tarafından çeşitli iletişim tür ve tekniklerinin kullanılması ile yapılan iletişim” şeklinde tanımlamıştır.

Norris (2015: 342) ise; siyasal iletişimin, politikacılar, haber medyası ve halk arasında bilginin interaktif bir şekilde aktarılmasına ilişkin bir süreç olduğundan bahsetmektedir. Bu süreçte yönetici kurumlardan vatandaşlara aşağı yönlü, politik aktörler arasında yatay, bununla beraber kamuoyundan yetkili makamlara da yukarı doğru bir iletişim

¹ Detaylı bilgi için; (Aydn, 1996: 103-104; Erdoğan ve diğerleri, 2005)

Muhammet Sait PINARBAŞI

durumu söz konusudur. Kentel (1991: 40) de siyasal iletişimi; siyasi arenadaki kişilerin birbirlerini anlama ve kendilerini anlatma biçimi şeklinde tanımlamıştır. Görüldüğü üzere siyasal iletişim kavramı birçok düşünür tarafından farklı şekillerde tanımlanmıştır. Bu tanımlardan yola çıkarak siyasal iletişimi incelerken pozitivist anlayıştaki gibi yalnızca seçim sürecindeki iletişimi değil, siyaset ile ilişkili olan bütün iletişim faaliyetlerini ele almanın daha doğru olacağı söylenebilir.

Nefret söyleminin siyasal iletişimde yer alması durumunun, siyasetin vazgeçilmez bir unsuru haline geldiği söylenebilir. Nefret söylemi toplumsal yapıdan kaynaklanıyor gözükse de çoğu zaman ekonomipolitik sebepleri bulunmaktadır. Siyasal iletişimde nefret söyleminin, varlıkların paylaşımında da önemli bir etkisi olduğu söylenebilir. 20 yılı aşkın süredir Orta Doğu’da yaşanan kargaşa ve bunun kaçınılmaz bir sonucu olarak da savaştan kaçan insanların başka ülkelere “sığınmacı” ötekileştirmesiyle başvurması veya hukuksuz yollar ile girmeye çalışması, başvuru yapılan ülkelerde nefret söyleminin artmasına sebep olmaktadır. Devletlerin ahlaki sorumluluklarının bulunmamasını göz ardı etmeksizin, Avrupalı devletlerin sığınmacıları ülkelerine almak yerine yolculuk sırasında ölmelerine razı geldikleri dünya kamuoyu tarafından gözlemlenmiştir. Bunun başlıca sebebi, ekonomik getirilerin paylaşılması olarak gösterilebilir. Zaten mülteci olarak kabul edilen kişilerin çoğunluğunun varlıklı olmaları ya da iş gücündeki boşlukları doldurmak amaçlı teknik elemanlar arasından tercih edilmesi bu tezi kanıtlar niteliktedir. Siyasal iletişimde bu amaç uğruna yapılan her türlü ötekileştirme, ayrımcılık, aşağılama, milliyetçilik, ırkçılık vb. nefret söylemi kapsamında değerlendirilebilir.

Sürekli ve yoğun olarak nefret söylemine maruz kalan toplumlarda ayrımcılık ve ötekileşmenin perçinlendiği gözükmektedir. Dolayısıyla böyle toplumlarda herhangi bir iktidar boşluğunda iç savaşa kadar gidebilecek derin yaralar açılabilir. Bunun bazı örnekleri “Arap Baharı” olarak adlandırılan iç savaş zincirinde görülmektedir. Türkiye’deki “Gezi Olayları” da ötekileştirmenin bir yansıması olarak yorumlanabilir.

Buna ek olarak Fukuyama’nın toplumların sosyo-kültürel yapılarının ekonomik kalkınma üzerindeki etkilerini araştırdığı “Güven” isimli eserinde bahsettiği sosyal sermaye unsuru olarak sayılan “güven”in, ekonomik kalkınmadaki etkileri hatırı sayılır derecede fazla olduğu gözükmektedir. Burada tam olarak toplumsallık duygusu ve aynı toplumda yaşayan insanların birbirlerine duydukları karşılıklı güven esas alınmaktadır. Nefret söyleminin de toplumlarda ayrışma ve ötekileşmeye sebep olduğu, dolayısıyla toplumsallık duygusunu zedelediği göz önünde bulundurulduğunda, bu durumun, ekonomik gelişmede açısından da olumsuz bir etkiye sahip olduğu söylenebilir (Fukuyama, 2005).

Siyasal iletişimde nefret söyleminin toplumda birçok olumsuz sonuç doğurmasına rağmen etkin bir şekilde kullanılmasının sebeplerinden birisi olarak da iktidarda bulunan siyasal elitlerin alanlarını koruma veya genişletme amacı gösterilebilir. Buna karşın muhalefet partilerinin de aynı şekilde bu söylemden yararlanması yine mevcut oy potansiyellerini koruma veya artırma amacının taşınmasından kaynaklanmaktadır.

3. Türkiye’deki Milliyetçi Siyasi Parti Liderlerinin Türkiye’ye Göç Eden Suriyelilerle İlgili Söylemlerinin Nefret Söylemi Bağlamında İncelenmesi

2010 yılında Tunus’ta başlayan Arap Baharı Devrimleri, 2011 yılında Suriye’ye yansımış, Esed rejimi tarafından şiddet kullanılarak bastırılmaya çalışılmıştır. Esed rejiminin göstericilere doğrudan ateşli silahlarla müdahale etmesiyle, Ülke, iç savaşa sürüklenmiştir. Savaşın ilk yıllarında sessiz kalan Batı, süreç içerisinde DAES’in petrol kuyularını ele geçirmesiyle Suriye’deki etkinliğini artırmıştır. Batı’nın muhalefet gruplarını desteklemesinin karşısında uzun yıllardır Esed rejimi ile ittifak içinde bulunan Rusya da Suriye hükümetini desteklemiştir. ABD ve Rusya’nın jeostratejik ve jeoekonomik çıkarları sürecin uzamasına sebep olmuş ve mevcut durumdan etkilenen Suriye vatandaşları kurtuluşu, sürecin başından itibaren başka ülkelere göç etmekte bulmuştur.

Devletlerin ahlaki sorumlulukları bulunmamasına rağmen Türkiye bu süreçte “açık kapı politikası” izlemiş ve resmi rakamlara göre Nisan 2011 ile 12 Ocak 2023 tarihleri arasında 3 milyon 522 bin kayıtlı Suriyeliyi¹ kabul etmiştir (Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, 2023). Türkiye’ye bireysel ve kitlesel olarak yaşanan göçler sonucunda; Türkiye’deki Suriyelilerin sayısının 2011 yılından itibaren yıllar itibarıyla arttığı görülmektedir. 2012 yılında Türkiye’de bulunan Suriyeli sayısı 14 bin 237 iken, 2013 yılında Halep bölgesinde gerçekleştirilen saldırılar sebebiyle 224 bin 655’e yükselmiştir. 2014 yılının sonunda bu rakam ciddi oranda artış göstermiş ve 1.519.286 Suriyeli, geçici koruma kapsamına alınmıştır (Nalbant ve diğerleri, 2022: 10). Dolayısıyla geçici koruma kapsamında bulunan Suriyeliler ile ilişkili olan siyasal alandaki söylemlerin bu tarihten sonra arttığı gözlemlenmektedir.

Gelinen aşamada en büyük geçici koruma kapsamında bulunan Suriyeli yoğunluğu yarım milyon ile İstanbul’da bulunurken, Şanlıurfa, Hatay, Mersin ve Gaziantep 200.000’den fazla, Kilis, Konya, Bursa, İzmir ve Adana ise 100.000’den fazla geçici koruma kapsamında bulunan Suriyeliye ev sahipliği yapmaktadır. Yüzde olarak değerlendirildiğinde 100.000’i kamplarda, 130.000’i kentte olmak üzere nüfusunun yüzde 95’i geçici koruma kapsamında bulunan Suriyeliden oluşan sınır kasabası Kilis başı çekmektedir. Ev sahipliği durumuna göre oranın en yüksek olduğu iller sırasıyla Hatay yüzde 28, Şanlıurfa yüzde 24, Gaziantep’te ise oran yüzde 19 oranındadır (Belanger ve Saraçoğlu, 2019: 3).

Bu denli çok sayıda Suriyelinin kısa süre içerisinde kabul edilmesi öngörüldüğü gibi Türkiye’de bazı sorunlara sebep olmuştur. Dil, kültür ve yaşam tarzı farklılıkları toplumsal uyumu güçleştirmiş, etnik

---

¹ Türk Hukuk sisteminde sığınmacı kavramı bulunmadığından, 6458 sayılı “Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik”e göre Suriye’de yaşanan iç savaş nedeniyle, kitlesel veya bireysel olarak Türkiye’ye gelen Suriye Arap Cumhuriyeti vatandaşları, hukuki durumları açısından göçmen veya mülteci değil, geçici koruma statüsündedirler (Özel, 2020; Nalbant ve diğerleri, 2022: 10)

ve mezhepsel kutuplaşmanın tetiklenebileceği bir zemin oluşmuştur. Ekonomik etkileri açısından bakıldığında, göç ile artan nüfus, beraberinde evlere talebi artırmış ve hem ev fiyatları hem de kira fiyatları artmıştır. Sınır illerinde genel enflasyon artışı oluşmuştur. Hali hazırda işsizlik problemi olan ülkede, Suriyeli kaçak işçilerin çalıştırılmasının, hem firmalar arasında haksız rekabete hem de yerel halkın iş fırsatlarının ellerinden alınmasına sebep olduğu da söylenebilir (Orhan ve Gündoğar, 2015: 16-20).

Çalışmanın bu kısmında Türkiye’deki milliyetçi parti liderlerinden Milliyetçi Hareket Partisi (MHP) lideri Devlet Bahçeli ve İyi Parti lideri Meral Akşener’in başkanlığını yaptığı TBMM grup toplantılarındaki geçici koruma kapsamında bulunan Suriyelilere yönelik söylemleri, Zafer Partisi lideri Ümit Özdağ’ın Zafer Partisi’ni kurmadan önce ve sonra yaptığı TBMM basın açıklamaları ile birlikte Zafer Partisi Kuruluş Manifestosu ve Birinci Olağanüstü Kongresi’ne yer verilerek, nefret söylemi bağlamında değerlendirmeler yapılmaktadır. Bu değerlendirmeler, hem basılı hem de elektronik belgelerin içeriğini analiz etmek için kullanılan (Bowen, 2009: 27); verilerin toplanması, incelenmesi, sorgulanması ve analiz edilmesi süreçlerini içeren (O’Leary, 2017: 698) nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi yöntemi ile yapılmaktadır.

3.1. Devlet Bahçeli’nin Söylemleri

MHP lideri Bahçeli’nin, 2016’dan 2023’e kadar yaptığı TBMM grup toplantıları incelenmiştir. Zaman zaman geçici koruma kapsamında bulunan Suriyelilerin Türkiye’ye çeşitli şekillerde yük olduğunu belirttiği ve bu durumu bir uyarı niteliğinde sunduğu gözükmektedir;

- “Sayıları 2,5 milyona yaklaşan Suriyeli sığınmacıların yarattığı ilave sosyal ve ekonomik maliyet her geçen büyümüş, bu nedenle Türkiye istikrarsızlığın, risk ve belirsizliklerin yönüne sabitlenmiştir” (MHP, 2016a).

Türkiye’nin imkânlarının “kıt” olduğu vurgusunu yapan Bahçeli, geçici koruma kapsamında bulunan Suriyelilere harcanan paraları da “savurganlık” olarak nitelendirmiştir;

Muhammet Sait PINARBAŞI

- “Yine Sayın Erdoğan ve hükümet üyelerinin açıklamalarından; ülkemizde bulunan Suriyelilere 10 milyar dolar harcandığı anlaşılmaktadır. Türkiye’nin kıt imkânları, milletimizin alın teri savurganca heba edilmektedir” (MHP, 2016b).

Geçici koruma kapsamında bulunan Suriyelilerin sosyal uyum sorunu yaşadığını, bazı il ve ilçelerde çeşitli güvenlik sorunları oluştuğunu ve toplumsal huzurun riske girdiğini belirtmiştir;

- “Suriyelilerin neden olduğu sosyal uyumdaki açmazlar, sınır il ve ilçelerimizdeki asayişsizlik ve ahlaki problemler toplumsal huzurumuzu tehdit etmektedir” (MHP, 2016c).

Bununla birlikte meselenin siyasi yönüne de vurgu yapan Bahçeli, geçici koruma kapsamında bulunan Suriyelilerin Türk vatandaşlığına alınması konusunu, oy kaygısı ile yapılan “sorumusuzca” bir davranış olarak nitelendirmiştir;

- “...Suriyelilerin Türk vatandaşlığına alınmaları konusunu siyasi dürtü ve oy hesabıyla gündeme getirmek bir defa sorumsuzluktur” (MHP, 2016c).

Bahçeli’nin, açıklamalarında gerçek dışı ve önyargılı söylemlerden uzak durduğu ve sayısal açıklamaları resmi verilerden hareketle yaptığı gözükmemektedir. 2013 yılında Türkiye’deki Suriyelilerin sayısının “500 bin” civarında olduğunu (MHP, 2013), yine 2016 yılında bu sayının “2,5 milyona” yaklaştığını belirtmiştir. Bu durum ona göre Türkiye’yi, “istikrarsızlığın, risk ve belirsizliklerin yörüngesine” sokmuştur (MHP, 2016a). 2022 yılında TBMM grup toplantısında Türkiye’de “5 milyon 500 yüz bin 690 yabancı” bulunduğunu, geçici koruma kapsamında bulunan Suriyelilerin sayısının ise “3 milyon 762 bin 686” olduğundan bahsetmiştir (TBMM, 2022).

Bununla birlikte Bahçeli’nin konuşmalarında, geçici koruma kapsamında bulunan Suriyelilere karşı ayrımcılık yaratan ve ötekileştirici söylemlere neredeyse hiç başvurulmadığı söylenebilir. Aksine çoğunlukla korumacı ve dostane açıklamalarda bulunmuştur. Türk milletinin “cömert, asil ve ahlaklı oluşu” gibi özellikleri olduğunu belirten Bahçeli, neredeyse her fırsatta çaresizlik içinde kalan “muhtaç kişilere” yardım edilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. (MHP, 2013;

MHP, 2016c; MHP, 2016d; MHP, 2016e; MHP, 2016f; MHP, 2022b; TBMM, 2022).

Bununla birlikte geçici koruma kapsamında bulunan Suriyelilerin geri gönderilmesi hususunda “gönüllülüğü” bir gereklilik olarak sunması, zorla geri göndermeye de karşı olduğunu göstermektedir;

- “Türkiye’ye sığınan Afgan ve Suriyeli sığınmacıların, kendi ülkelerinde güvenli, huzurlu ve istikrarlı bir ortamın inşasından hemen sonra geri dönüşlerinin gönüllü şekilde ikmal ve idamesi milli bir zarurettir” (MHP, 2022a).

3.2. Meral Akşener’in Söylemleri

2001 yılından itibaren MHP’de çeşitli görevler üstlenen Meral Akşener, 2015 yılı sonrasında parti içinde eleştirel tutumları ile tepki toplamış, 08.09.2016 tarihinde oy birliği ile ihraç edilmiştir. MHP’den ayrıldıktan sonra, yine MHP’den ayrılan başka milletvekili ve üyeler ile birlikte 25 Ekim 2017 tarihinde İyi Parti’yi kurmuştur. Akşener’in, İyi Parti’nin kuruluşundan itibaren yaptığı TBMM grup toplantıları incelenmiştir. Bu incelemeler doğrultusunda Akşener’in temel kaygısının, geçici koruma kapsamında bulunan Suriyelilerin Türk vatandaşlığı alması olduğu söylenebilir (TBMM, 2018b).

Akşener, geçici koruma kapsamında bulunan Suriyelilere ilişkin “kardeşlerimiz” kelimesini kullansa da Suriyelileri geri göndermenin gerekli olduğundan bahsetmektedir;

- “Bu işin 10 yıl içinde ne tür sosyal patlamalara yol açacağını aklı başında herkes öngörebiliyor. Öyle ya da böyle bu kardeşlerimizi aldık, misafir ettik, ağırladık. Helali hoş olsun ama artık evlerine uğurlama vakti gelmiştir” (TBMM, 2018a).

Akşener’in, Suriyelilere “vatandaşlık verilmemesi” gerektiğini sürekli olarak tekrarladığı gözükmektedir. Ona göre böylesi bir durumda, yeni göçlerin de önü kesilecektir;

- "Suriyeli mültecilere Türk vatandaşlığı verilmeyeceğini açıklayın. Kaç sene kalırlarsa kalsınlar, Türk vatandaşı olamayacaklarını kesin bir dille açıklayın. Bu, bir bölümünün geri

dönmesini sağlayacağı gibi vatandaşlık hayaliyle sınırimıza dayanan yeni göçlerin de önünü kesecektir” (TBMM, 2018d).

- “Bir an önce Suriyelileri evlerine geri göndermeyi konuşun. 4 milyon sığınmacıyı ne zaman geri alacaklarını konuşun. Buna çözüm bulmadan da gelmeyin. Sakın ola karşımıza, Suriyelilere vatandaşlık verelim diye çıkmayın. Vatandaşlık vermeyi aklınızdan bile geçirmeyin” (TBMM, 2019d).

Zaman zaman geçici koruma kapsamında bulunan Suriyelilerin Türkiye’ye ekonomik açıdan yük olduğunu belirten Akşener, bu durumun Türk halkını olumsuz etkilediğinden bahsetmektedir. Bu yükün asıl olarak “Milletin sırtına” yüklendiğini ve Türk halkının “paylaşmaktan artık bıktığını” iddia etmektedir;

- “İktidara soruyorum; milyonlarca Suriyeli göçmenin 33 milyar dolar yani 200 milyarlık yükünü milletimizin sırtına yüklemeye hakkınız var mıydı?” (TBMM, 2018c).
- “Türkiye, batının da ortak olduğu Suriye meselesinden kaynaklanan sığınmacı yükünü elbette taşımak zorunda değil. Bu nedenle sınırlarını açmak Türkiye'nin en doğal hakkıdır” (TBMM, 2020c).
- “...Güç bela kazandığı ekmeğini ülkeye kontrolsüzce sokulan milyonlarca sığınmacıyla paylaşmaktan artık bıktı” (İYİPARTİ, 2022).

Akşener, geçici koruma kapsamında bulunan Suriyeliler hakkında bu gibi olumsuz gözükten açıklamalar yapsa da, söylemlerinde ayrımcılığı körükleyen, ötekileştirici ve önyargılı aktarımlar gibi nefret söylemini oluşturabilecek unsurlardan kaçındığı gözükmektedir.

3.3. Ümit Özdağ’ın Söylemleri

2006 yılında MHP genel başkanlığına aday olan ve kongreden iki gün önce ihraç edilen Özdağ, 2010 yılında mahkeme kararıyla tekrar MHP üyesi olmuştur. Bunun devamında 2016 tarihinde yeniden ihraç edilmiş, 2017 yılında İyi Parti’ye geçmiş ve Mart 2021’de İyi Parti’den istifa etmiştir. 26 Ağustos 2021 tarihinde Zafer Partisi’ni kuran Özdağ, MHP üyeliğinden Zafer Partisi’ne kadar olan süreçte geçici

koruma kapsamında bulunan Suriyeliler konusunu sürekli dile getirmesi açısından tutarlı bir duruş sergilemektedir. Ancak Zafer Partisi’ni kurduktan sonra daha keskin söylemleri olduğu söylenebilir. Bundan dolayı Özdağ’ın söylemleri birinci (Zafer Partisi’ne kadar olan süreç) ve ikinci dönem (Zafer Partisi kurulduktan sonra) olarak incelenmektedir.

Zafer Partisi kurulana kadar ki dönemde Özdağ, geçici koruma kapsamında bulunan Suriyelilerin Türkiye’ye politik ve ekonomik açıdan yük olduğundan bahsetmektedir (TBMM, 2016a). Bunun yanında ona göre, geçici koruma kapsamında bulunan Suriyeliler Türk vatandaşlarının iş bulmalarının önünde bir engel konumundadır;

- “Türkiye’de 7 milyon işsizimiz varken bu insanlar işsizlerimizin elinden işlerini almaya devam ediyorlar. Suriyeli sığınmacılar Türkiye’de kaldığı sürece ekonomik istikrar mümkün olmayacak” (TBMM, 2019a).

Özdağ da Akşener gibi geçici koruma kapsamında bulunan Suriyelilere vatandaşlık verilmemesi gerektiğinin altını sürekli çizmektedir (TBMM, 2016b; TBMM, 2016c; TBMM, 2020a). Geçici koruma kapsamında bulunan Suriyelilere vatandaşlık verilmesini, Türkiye için “demografik bir bomba” olarak nitelendirmiştir;

- “Erdoğan’ın Suriyelilere kitlesel vatandaşlık vermesinin modern dünyada eşi yok. Çünkü devletler bunun tahribatını ön görür. Türkiye bu politikayla tehdit altındadır. Suriyelilere vatandaşlık vermek Türkiye’nin bugününe değil aynı zamanda geleceğine yapılmış bir suikast olacaktır. Erdoğan, demografik bir bombayı Türkiye’ye yerleştirmeye çalışmaktadır. Erdoğan’ın, yabancı oylarla rejim değişikliği yapmak istediği anlaşılıyor” (TBMM, 2016c).

Suriye’den gelen göç dalgasının emperyalizme hizmet ettiğini belirten Özdağ, kuzey Suriye’de boşalan bölgelere PKK’nın doldurulduğunu iddia etmektedir;

- “Kim 'Suriyeliler vatanlarına dönmesin, vatandaşlık verelim' diyorsa, emperyalizmin Suriye’nin kuzeyinde Kürdistan kurma projesinin yerli iş birlikçisidir” (TBMM, 2020b).

Buna ek olarak Özdağ, geçici koruma kapsamında bulunan Suriyelilerin sayısının artmasıyla Türkiye'nin birçok şehrinde Türk kimliğinin kaybedileceğinden bahsetmektedir;

- Kilis'in geleceğinin tamamen Suriyelilere terk edildiğini görüyoruz. Daha bugünden Türkler, Kilis'te azınlık durumundadır. Böyle giderse 2040 yılında Kilis'te Türklerin oranı yüzde 20'lere inerse kimse şaşırmasın. Ankara, İstanbul, İzmir'in bazı semtleri Şam'dan farksız hale gelmiştir" (TBMM, 2019c).

Özdağ'ın, Zafer Partisi'ni kurmadan önceki konuşmaları, Suriyeli sığınmacılara yönelik ayrımcılık içerse de önyargılı aktarımlardan kaçındığı söylenebilir. Bu durum da, Suriyeli sığınmacılar konusunda diğer milliyetçi parti liderlerinden daha sert bir üsluba sahip olduğunu gösterse de, nefret söylemi olarak nitelendirmek için yeterli gözükmemektedir. Ancak Zafer Partisi Kuruluş Manifestosu metni, Birinci Olağanüstü Kongre konuşması ve ikinci dönem¹ TBMM basın açıklamalarında Özdağ'ın dilinin sertleştiği, ayrımcılık düzeyinin arttığı ve önyargılı aktarımlarda bulunduğu gözükmemektedir.

İkinci dönemde Özdağ, geçici koruma kapsamında bulunan Suriyelileri, söylemlerinin birçok yerinde "kaçaklar" ile aynı özne grubunda kullanmaktadır. Zafer Partisi resmi web sitesinin ana sayfasında da bulunan "Sığınmacılar² ve kaçaklar" söylemi ile ayrımcılık yapılan grubun daha keskin şekilde ötekileştirilmesine sebep olmaktadır. Bununla birlikte bahsi geçen grubu itibarsızlaştırma amacının da güdüldüğü söylenebilir (zaferpartisi.org.tr; TBMM, 2021b; Zafer Partisi, 2022).

---

¹ Zafer Partisi kurulduktan sonraki dönem, bu çalışmada, "ikinci dönem" olarak adlandırılmıştır.

² Alanyazın incelendiğinde farklı statülere işaret eden sığınmacı, mülteci ve geçici koruma kavramlarının aynı anlamlarda kullanıldığı ve bu kavram kargaşasının liderlerin söylemlerine de yansıdığı görülmektedir. Geçici koruma kapsamında bulunan Suriyeliler, çalışma kapsamında yer verilen liderlerin söylemlerinde sığınmacı olarak nitelendirildikleri için aynen ifadeye yer verilmiştir.

Özdağ, 2 Aralık 2021 tarihinde Meclis’te düzenlediği basın toplantısında “en az 900 bin Suriyeliye vatandaşlık verilmiş” olduğunu belirtmiştir (TBMM, 2021d). Bu durumu, “Türk milletinin seçme ve seçilme özgürlüğünün” ve “seçim güvenliğinin” ortadan kalkması olarak nitelendirmiş olmakla birlikte, Türk halkının egemenlik hakkının da elinden alındığını iddia etmektedir (TBMM, 2021c; TBMM, 2021d).

24 Kasım 2021 tarihli basın açıklamasında, Türk halkının 10 yıllık süre zarfında 9 milyon Suriyeliyi “beslediğini” ve bunun 90,8 milyar dolarlık bir maliyet oluşturduğunu (TBMM, 2021c), Zafer Partisi Birinci Olağan Üstü Kongresi’nde ise son 12 yılda 13 milyon “sığınmacı ve kaçığın” Türkiye’ye geldiğini iddia etmiştir. “Sığınmacı ve kaçakların” Türkiye’den gönderilmeden ekonomik krizin aşılamayacağına belirtmiş, gönderilmeleri durumunda enflasyonun yüzde 15-20 arasında düşeceğini ve Türkiye’nin yılda 9 milyar dolar ödemekten kurtulacağını iddia etmiştir. Bunun yanında şimdiye kadar ki süreçte Suriyelilere “144 milyar dolar” harcandığını dile getirmiştir. Ona göre, Sığınmacı krizi ekonomik krizi ağırlaştırarak Türkiye’yi “iç savaş ve parçalanma” tehdidiyle karşı karşıya getirmektedir (Zafer Partisi, 2022).

Özdağ’a göre emperyalizm, Türkiye’den güney ve doğu Anadolu’nun koparılması için stratejik bir göç mühendisliği ile Türkiye’ye bilinçli şekilde milyonlarca sığınmacı ve kaçak sokarak iç çatışmayı beslemektedir. Bu süreçte IŞİD’in Türkiye’de kök saldıığını, “cephanelikler ve eğitim merkezleri” oluşturduğunu ve Türk gençlerinin beyinlerini yıkadıklarını iddia etmiştir (Zafer Partisi, 2021).

Özdağ, Türk halkı ile geçici koruma kapsamında bulunan Suriyeliler arasında çeşitli kıyaslamalar yapmaktadır. Ona göre Suriyeliler, Taliban mensupları ve IŞİD sempatanları üniversitelerde Türk halkının haklarını gasp ederek okumaktadır. Bunun yanında Türk öğrencilerin 1000 TL geri ödemeli burs alırken, Suriyeli öğrencilerin geri ödemesiz 4500 TL burs aldığını iddia etmektedir. Buna ek olarak Suriyelilerin sınava girmeden üniversiteye girdiklerini, sokaklarda ve okul

larda “Suriyeli çetelerin ve mafyaların” Türkleri taciz ettiklerini ve “uyuşturucu” sattığını iddia etmektedir (Zafer Partisi, 2021).

Sonuç ve Öneriler

Bu çalışma, Suriye iç savaşı ve Türkiye'nin son yıllarda açık kapı politikası nedeniyle artan geçici koruma kapsamında bulunan Suriyelilere karşı milliyetçi siyasi parti liderlerinin 2016-2023 yılları arasındaki söylemlerinin nefret söylemi içerip içermediğini belirleme amacıyla yapılmıştır. Bu amaçla, MHP lideri Devlet Bahçeli ve İyi Parti lideri Meral Akşener'in TBMM grup toplantıları, buna ek olarak Ağustos 2021'de kurulan Zafer Partisi lideri Ümit Özdağ'ın ise TBMM basın açıklamaları ile Zafer Partisi Birinci Olağanüstü Kongre'si ve Kuruluş Manifestosu incelenmiştir.

Doküman analizi yöntemiyle yapılan incelemeler sonucunda, geçici koruma kapsamında bulunan Suriyelilere karşı nefret söylemine en uzak duran milliyetçi siyasi parti lideri, Devlet Bahçeli olarak görülmektedir. Bahçeli'nin bu bağlamda söylemlerinin son derece tutarlı olduğunu da belirtmek gerekir. Bir söylemin nefret içerikli olup olmaması, hedef grubun aleyhinde önyargılı bilgi aktarımı, ayrımcılık ve ötekileştirme içermesiyle ilişkili olduğu söylenebilir. Bahçeli'nin, zaman zaman geçici koruma kapsamında bulunan Suriyeliler ile ilgili eleştiriler sunmasına ve Türk toplumuna çeşitli alanlarda yük olduğunu belirtmesine rağmen, bu söylemin, bir uyarı niteliğinde siyasi iktidar eleştirisi olduğu görülmektedir. Bu eleştirilerinde ve diğer söylemlerinde, geçici koruma kapsamında bulunan Suriyelilere karşı, ayrımcılığı körükleyen, ötekileştirici ve önyargılı aktarımlardan uzak durmuş, aksine korumacı ve dostane bir duruş sergilemiştir. Akşener, geçici koruma kapsamında bulunan Suriyelilere ilişkin zaman zaman “kardeşlerim” şeklinde hitap etmesine rağmen söylemlerinde, Bahçeli gibi kucaklayıcı ve birleştirici bir yapıda olmadığı görülmektedir. Bununla birlikte gerçek dışı, önyargılı aktarımlardan uzak durduğu, ayrımcılık yaratan ve ötekileştirici söylemlerden de kaçındığı söylenebilir.

Özdağ’ın söylemleri ise, Zafer Partisi kurulmadan önce ve sonra olmak üzere iki dönemde incelenmiştir. Birinci dönemde Özdağ’ın söylemleri ayrımcılık içeren ve ötekileştirici bir yapıda olsa da önyargılı aktarımlara rastlanılmadığı söylenebilir. Siyasi kariyerinde sırasıyla MHP, İyi Parti ve Zafer Partisi’nde bulunan Özdağ’ın, geçici koruma kapsamında bulunan Suriyelilere ilişkin konuşmalarında bir tutarlılık olduğunu söylemek gerekir. Ancak Zafer Partisi kurulduktan sonra Özdağ’ın ayrımcılık içeren ötekileştirici söylemleri keskinleşmektedir. Bunun yanında, bu süreçte, önyargılı aktarımlara da başvurduğu açıkça gözükmektedir. Öyle ki, geçici koruma kapsamında bulunan Suriyeliler toplumdaki neredeyse tüm sorunların sebebi olarak ilan edilmektedir. Bu sebeplerden dolayı Özdağ’ın söylemlerinin nefret içerikli olduğu söylenebilir.

2023 Ocak itibarıyla resmi rakamlara göre kayıtlı 3 milyon 522 bin geçici koruma kapsamında Suriyeli bulunmaktadır. Bunun yanında Türkiye’ye kaçak yollarla girmiş hem Suriyeli hem de farklı milliyetlere sahip milyonlarca yabancıнын varlığı kabul edilmektedir. Türkiye’nin demografik yapısını önemli ölçüde etkileyen bu durumun bazı şehirler için olumsuz sosyal ve ekonomik sonuçları olduğu söylenebilir. Burada ifade edilmesi istenen en önemli husus ise bu durum karşısında nefret söyleminden kaçınmak gerektiğidir. Nitekim nefret söylemini önemli kılan ana unsur, toplumda nefret suçlarına sebep olma ve dolayısıyla geri dönülemez sorunların ortaya çıkma ihtimalini barındırmasıdır.

Dolayısıyla siyasal iletişimde nefret söylemi çalışmalarının sayıca artması farkındalık oluşması ve siyasal kültüre olumlu katkı sunması açısından önemlidir. Bu alanda çalışma yapmayı düşünen araştırmacılar için, çalışmanın niteliğine göre doküman analizi, nitel veri analizi veya eleştirel söylem analizi gibi metotların kullanıldığı karşılaştırmalı çalışmalar önerilmektedir.

Kaynakça

- Aydın, Mustafa (1996). Uluslararası İlişkilerde Yaklaşım, Teori ve Analiz. Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 51(01), 72-114, doi:10.1501/SBFder_0000001917.
- Aygül, Eser (2010), Facebook'ta Nefret Söyleminin Üretilmesi ve Dolaşıma Sokulması, [(eds) T. Çomu (2010), Yeni Medyada Nefret Söylemi, İstanbul: Kalkedon] içinde, 95-140.
- Arslan, Esra ve Mahmut Halil Can (2009), Siyasal İletişimin Cenk Alanı, Seçimler: AKP'nin 2007 Seçim Kampanyası'nın Analizi, [(eds) A. Özkan (2009), Siyasetin İletişimi, İstanbul: Tasmam Yayınları] içinde, 85-101.
- Aziz, Aysel. (2017), Siyasal İletişim, Ankara: Nobel.
- Belanger, Daniele ve Cenk Saraçoğlu (2019), Syrian Refugees and Turkey: Whose "Crisis", Oxford Handbook of Migration Crises.
- Binark, Mutlu ve Tuğrul Çomu (2011, 06 Ağustos). Nefret Söyleminin Nefret Suçuna Evrilmesi. Bianet (Erişim Tarihi: 20.01.2023). <http://bianet.org/bianet/biamag/131930-nefret-soylemininefret-sucuna-evrilmesi>
- Bowen, G. A. (2009) Document Analysis as a Qualitative Research Method, Qualitative Research Journal, 9(2), 27-40, Doi: 10.3316/QRJ0902027.
- Erdoğan, İrfan, Esra İlkay Keloğlu-İşler ve Nazife Nurgül Durmuş-Senyapar (2005). Kitle İletişiminde Pozitivist Ampirik Geleniğin Kuruluşu: Lazarsfeld ve Yönetimsel Araştırmalar. Gazi Üniversitesi İletişim. 20(2), 1-48.
- Fukuyama, Francis (2005), Güven/Sosyal Erdemler ve Refahın Yaratılması Çeviri: Ahmet Buğdaycı, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür.
- Göç İdaresi Genel Müdürlüğü (2019). Kitleli Akımlar. 19.10.2022 tarihinde <https://www.goc.gov.tr/kitleli-akinlar> adresinden alındı.
- Göregenli, Melek (2012), Temel Kavramlar: Önyargı, Kalıpyargı ve Ayrımcılık, [(eds) K. Çayır ve M. Ayan-Ceyhan, Ayrımcılık:

Çok Boyutlu Yaklaşımlar, İstanbul Bilgi Üniversitesi] içinde, 175-187.

Guterres, A. (2019). United Nations Strategy and Plan of Action on Hate Speech. 27.12.2022 tarihinde <https://www.un.org/en/genocideprevention/documents/UN%20Strategy%20and%20Plan%20of%20Action%20on%20Hate%20Speech%2018%20June%20SYNOPSIS.pdf> adresinden alındı.

Herz, Michael and Peter Molnar (2012), The Content and Context of Hate Speech: Rethinking Regulation and Responses New York: Cambridge University.

İYİPARTİ (2022). Türk Milleti Yeri geldiğinde; ‘Kahrolsun Düzen’ Diyebilen Hürriyetine Aşık, Büyük Bir Milledir. 05.01.2023 tarihinde <https://iyiparti.org.tr/turk-milleti-yeri-geldiginde-kahrolsun-duzen-diyebilen-hurriyetine-asik-buyuk-bir-milledir> adresinden alındı.

Kentel, Ferhat (1991). Demokrasi Kamuoyu ve Siyasal İletişime Dair. Birikim, 30, 39-44.

Kap, Derya. (2014), Suriyeli Mülteciler: Türkiye’nin Müstakbel Vatan daşları, Akademik Perspektif, 2, 30-35.

Kırık, A. Murat ve Gülözar Sönmez (2015). Seçim Kampanyalarında Nefret Söylemi: 2014 Yerel Seçim Kampanyalarında Parti Liderlerinin Açık Hava Konuşmaları. The Journal of Academic Social Science Studies, 38 (2), 91-108.

Kocaman, Ahmet (2009), Dilbilim Söylemi, [(eds) A. Kocaman (2009), Söylem Üzerine, Ankara: ODTÜ Geliştirme Vakfı Yayıncılık ve İletişim] içinde, 1-11.

Karaman, Hasan ve Şevki Işıklı (2016). Twitter’daki Dini ve Etnik Temelli Nefret Söylemlerinin Analizi. AJIT-e: Academic Journal of Information Technology, 7 (25), 137-152, doi: 10.5824/1309-1581.2016.4.008.x

MHP (2013) Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Sayın Devlet BAHÇELİ’nin, TBMM Gup Toplantısında yapmış oldukları konuşma metni. 03.01.2023 tarihinde

Muhammet Sait PINARBAŞI

https://www.mhp.org.tr/htmldocs/genel_baskan/konusma/3067/index.html adresinden alındı.

MHP (2016a) Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Sayın Devlet BAHÇELİ'nin, TBMM Grup Toplantısında yapmış oldukları konuşma. 03.01.2023 tarihinde https://www.mhp.org.tr/htmldocs/genel_baskan/konusma/4002/index.html adresinden alındı.

MHP (2016b) Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Sayın Devlet BAHÇELİ'nin, TBMM Grup Toplantısında yapmış oldukları konuşma. 03.01.2023 tarihinde https://www.mhp.org.tr/htmldocs/genel_baskan/konusma/4088/index.html adresinden alındı.

MHP (2016c) Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Sayın Devlet BAHÇELİ'nin, TBMM Grup Toplantısında yapmış oldukları konuşma. 03.01.2023 tarihinde https://www.mhp.org.tr/htmldocs/genel_baskan/konusma/4106/index.html adresinden alındı.

MHP (2016d) Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Sayın Devlet BAHÇELİ'nin, TBMM Grup Toplantısında yapmış oldukları konuşma. 03.01.2023 tarihinde https://www.mhp.org.tr/htmldocs/genel_baskan/konusma/4063/index.html adresinden alındı.

MHP (2016e) Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Sayın Devlet BAHÇELİ'nin, TBMM Grup Toplantısında yapmış oldukları konuşma. 03.01.2023 tarihinde https://www.mhp.org.tr/htmldocs/genel_baskan/konusma/4095/index.html adresinden alındı.

MHP (2016f) Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Sayın Devlet BAHÇELİ'nin, TBMM Grup Toplantısında yapmış oldukları konuşma. 03.01.2023 tarihinde https://www.mhp.org.tr/htmldocs/genel_baskan/konusma/4022/index.html adresinden alındı.

MHP (2022a) Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Sayın Devlet BAHÇELİ'nin, TBMM Grup Toplantısında yapmış oldukları konuşma. 04.01.2023 tarihinde

https://www.mhp.org.tr/htmldocs/genel_baskan/konusma/4936/index.html adresinden alındı.

MHP (2022b) Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Sayın Devlet BAHÇELİ’nin, TBMM Grup Toplantısında yapmış oldukları konuşma. 04.01.2023 tarihinde https://www.mhp.org.tr/htmldocs/genel_baskan/konusma/4995/index.html adresinden alındı.

Mutlu, Erol (1998), İletişim Sözlüğü, Ankara: Ark.

Nalbant, Fatma, Bahriye Eseler ve Berfin Göksoy-Sevinçli (2022), Göç Olgusuna İlişkin Kavramsal ve Kuramsal Bir Çerçeve, [(eds) M. Kartal ve İ. Akbal (2022), Ulusal ve Uluslararası Boyutlarıyla Göç: Kuramlar, Politikalar, Uygulamalar ve Ekonomik Sonuçlar, Ankara: Nobel] içinde, 1-24.

Norris, Pippa (2015), Political Communications, International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences, 18 (2), 342-349, doi:10.1016/b978-0-08-097086-8.95025-6.

O’Leary, Z. (2017) The Essential Guide to Doing Your Research Project, 3rd Edition, Sage Publishing.

Orhan, Oytun ve Sabiha Senyücel-Gündoğar (2015), Suriyeli Sığınmacıların Türkiye’ye Etkileri, Ortadoğu Stratejik Araştırmalar Merkezi, Rapor no: 195.

Özel, Sibel (2020), Türkiye’deki Suriyelilerin Hukuki Statüsü, İstanbul: Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi, 17 (2), 709-734.

Purvis, Trevor and Alan Hunt (1993). Discourse, Ideology, Discourse, Ideology, Discourse, Ideology. The British Journal of Sociology, 44 (3), 473-499.

Revel, Judith (2012), Foucault Sözlüğü Çeviri: Veli Urhan, Ankara: Say Yayınları.

Sosyal Değişim Derneği, (2010) Ulusal Basında Nefret Suçları: 10 Yıl, 10 Örnek. İstanbul: Sosyal Değişim Derneği Yayınları.

Taşcıoğlu, Raci (2009), Siyasetin Teknikleşmesi Bağlamında Türkiye’de Siyasal Reklamcılık, [(eds) A. Özkan (2009), Siyasetin İletişimi, İstanbul: Tasam Yayınları] içinde, 271-293.

- TBMM (2016a). MHP Genel Başkan Yardımcısı Özdağ'ın Basın Toplantısı. 02.01.2023 tarihinde <https://www.tbmm.gov.tr/Haber/Detay?Id=79ac9125-28f1-4fba-9a62-ca8df57d3aca> adresinden alındı.
- TBMM (2016b). MHP Gaziantep Milletvekili Özdağ'ın Basın Toplantısı. 02.01.2023 tarihinde <https://www.tbmm.gov.tr/Haber/Detay?Id=24ec8570-097a-4b4d-924a-3521a9870085> adresinden alındı.
- TBMM (2016c). MHP Gaziantep Milletvekili Özdağ'ın Basın Toplantısı. 02.01.2023 tarihinde <https://www.tbmm.gov.tr/Haber/Detay?Id=cb30b3a1-9bfb-4115-9dac-a956cc346223> adresinden alındı.
- TBMM (2018a). İyi Parti Grup Toplantısı. 05.01.2023 tarihinde <https://www.tbmm.gov.tr/Haber/Detay?Id=f6ac52ab-89fd-458b-a300-e6a0a4326e70> adresinden alındı.
- TBMM (2018b). İyi Parti Grup Toplantısı. 05.01.2023 tarihinde <https://www.tbmm.gov.tr/Haber/Detay?Id=81de770c-01bf-4ae5-bc3a-dac78bd49fdb> adresinden alındı.
- TBMM (2018c). İyi Parti Grup Toplantısı. 05.01.2023 tarihinde <https://www.tbmm.gov.tr/Haber/Detay?Id=f76522d6-0d86-4d92-957c-b02084d19f02> adresinden alındı.
- TBMM (2018d). İyi Parti Grup Toplantısı. 05.01.2023 tarihinde <https://www.tbmm.gov.tr/Haber/Detay?Id=a0eb7f79-1c92-4644-ba02-df0d6962ba49> adresinden alındı.
- TBMM (2019a). İyi Parti İstanbul Milletvekili Özdağ: "Türkiye Gereken Kararlılığı Göstererek Pkk/Pyd/Ypg Bölgesinin Oluşmasını Engellemelidir. 02.01.2023 tarihinde <https://www.tbmm.gov.tr/Haber/Detay?Id=1f37f220-067d-48b1-8d1a-e01d7a0bc2e4> adresinden alındı.
- TBMM (2019b). İyi Parti Genel Başkan Yardımcısı Özdağ'ın Basın Toplantısı. 02.01.2023 tarihinde <https://www.tbmm.gov.tr/Haber/Detay?Id=e114d941-c52f-4c02-8d5e-4e2b381bb234> adresinden alındı.

- TBMM (2019c). İyi Parti İstanbul Milletvekili Özdağ'ın Basın Toplantısı. 02.01.2023 tarihinde <https://www.tbmm.gov.tr/Haber/Detay?Id=0f7e672e-7935-4db7-bfc9-d41af46889e8> adresinden alındı.
- TBMM (2019d). İyi Parti Grup Toplantısı. 05.01.2023 tarihinde <https://www.tbmm.gov.tr/Haber/Detay?Id=927baebe-a85a-4bfd-86b8-41dc25fad831> adresinden alındı.
- TBMM (2020a). İyi Partili Özdağ'ın Basın Toplantısı. 05.01.2023 tarihinde <https://www.tbmm.gov.tr/Haber/Detay?Id=cf7ca6c7-1fe3-4ae2-9479-b320f33bcefd> adresinden alındı.
- TBMM (2020b). İyi Partili Özdağ'ın Basın Toplantısı. 02.01.2023 tarihinde <https://www.tbmm.gov.tr/Haber/Detay?Id=cf7ca6c7-1fe3-4ae2-9479-b320f33bcefd> adresinden alındı.
- TBMM (2020c). İYİ PARTİ Grup Toplantısı. 05.01.2023 tarihinde <https://www.tbmm.gov.tr/Haber/Detay?Id=49a8ccd6-8a1b-4a21-b13c-e91ace027c79> adresinden alındı.
- TBMM (2021a). Bağımsız İstanbul Milletvekili Özdağ'ın Basın Toplantısı. 02.01.2023 tarihinde <https://www.tbmm.gov.tr/Haber/Detay?Id=b0360d53-3691-4c72-a7d6-a79b1ae0c530> adresinden alındı.
- TBMM (2021b). Zafer Partisi Genel Başkanı Özdağ'ın Basın Toplantısı. 02.01.2023 tarihinde <https://www.tbmm.gov.tr/Haber/Detay?Id=4aa61153-c890-485b-9966-a03a15ef0101> adresinden alındı.
- TBMM (2021c). Zafer Partisi Genel Başkanı Özdağ'ın Basın Toplantısı. 03.01.2023 tarihinde <https://www.tbmm.gov.tr/Haber/Detay?Id=a0080552-1ac1-43be-882f-4340aa3dad4d> adresinden alındı.
- TBMM (2021d). Zafer Partisi Genel Başkanı Özdağ'ın Basın Toplantısı. 03.01.2023 tarihinde <https://www.tbmm.gov.tr/Haber/Detay?Id=0e799fa1-46ee-414e-a490-ec796f383c9e> adresinden alındı.

Muhammet Sait PINARBAŞI

TBMM (2022). MHP TBMM Grup Toplantısı. 04.01.2023 tarihinde <https://www.tbmm.gov.tr/Haber/Detay?Id=af142657-4841-4472-8926-3295e668033e> adresinden alındı.

Van Dijk, A. Teun (1997). What is Political Discourse Analysis. *Belgian journal of linguistics*, 11 (1), 11-52.

Vardal, Z. Burcu (2015). Nefret Söylemi ve Yeni Medya. *Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, Bahar: 2, 132-156.

Yazıcı, Tülay (2016). Yeni Medyanın Nefret Dili: Suriyeli Mültecilerle İlgili Ekşi Sözlük Örneği. *Global Media Journal TR Edition*, 7 (13), 115-136.

Zafer Partisi (2021). Kuruluş Manifestosu. 03.01.2023 tarihinde <https://zaferpartisi.org.tr/kurulus-manifestosu/> adresinden alındı.

Zafer Partisi (2022). Ümit Özdağ'ın 1. Olağanüstü Kongre Konuşması. 03.01.2023 tarihinde <https://zaferpartisi.org.tr/umit-ozdagin-1-olaganustu-kongre-konusmasi/> adresinden alındı.

Zafer Partisi, <https://zaferpartisi.org.tr>, (Erişim Tarihi: 02.01.2023).

||Beyan ve Açıklamalar/Disclosure Statements ||

1. Bu çalışmanın yazarı, **Bilgi Dergisi**'nce beyan edilen araştırma ve yayın etiği ilkelerine uyduğunu beyan etmektedir (The author confirms that his work complies with the principles of research and publication ethics announced by **Bilgi**).

2. Yazar tarafından herhangi bir çıkar çatışması beyan edilmemiştir ve araştırmadan herhangi bir üçüncü şahıs/kurumun etkilenebileceğine dair bildirim bulunmamaktadır (No potential conflict of interest and the research's effects on any person/institution was reported by the author).

3. Makalenin tamamının Muhammet Sait PINARBAŞI tarafından kaleme alınmış olduğu bildirilmiş ve ilave bir teşekkür konusu belirtilmemiştir (It was reported that the article was written by Muhammet Sait PINARBAŞI, as no additional acknowledgement has been made).

Extended Abstract

An Investigation of Nationalist Politicians' Views on Syrian Refugees in Turkey in the Context of Hate Speech

Muhammet Sait PINARBAŞI

Hate speech in political communication is frequently used in the world. This type of discourse has become a tool of politics in societies with ethnic, ideological, cultural and religious diversity. Despite the seriousness of the aforementioned situation, hate speech studies in political communication that center Turkish politics are very few in number. The spread of such discourses, which can lead to an increase in hatred at best and hate crimes at worst, causes politics to move away from a conciliatory structure and take on a confrontational character. In this context, the study aims to measure whether there are such discourses of nationalist political party leaders in Turkish politics and, if so, how intense it is. For this purpose, the leader of the Victory Party, Ümit Özdağ, who stated that Syrians under temporary protection should be sent back in almost every platform, alongside the leaders of the Nationalist Movement Party (MHP) and Good Party, which are considered to be among the most active nationalist parties in Turkey, Devlet Bahçeli and Meral Akşener's explanations of 's statements are evaluated with the method of document analysis, which is expressed as the dataization of discourse, one of the qualitative research techniques. As a result of the examinations, it was concluded that although there were no prejudiced statements and discriminatory elements in the discourses of the Nationalist Movement Party leader Bahçeli regarding the Syrians under temporary protection, he approached the Syrians under temporary protection in a friendly